

SỞ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
CÀ MAU

ĐỀ THI CHÍNH THỨC

(Đề thi gồm có 02 trang)

KỲ THI TUYỂN SINH LỚP 10 - THPT CHUYÊN
NĂM HỌC 2022-2023

Môn: Ngữ văn (không chuyên)

Ngày thi: 21/6/2022

Thời gian: 120 phút (không kể thời gian giao đề)

I. ĐỌC HIỂU (4,0 điểm)

Đọc đoạn trích sau:

Mũi Cà Mau: mầm đất tươi non
Mấy trăm đời lần luôn ra biển;
Phù sa vạn dặm tới đây tuôn,
Đứng lại; và chân người bước đến.

Tổ quốc tôi như một con tàu,
Mũi thuyền ta đó - mũi Cà Mau.

Những dòng sông rộng hơn ngàn thước.
Trùng điệp một màu xanh lá được.
Được thân cao vút, rẽ ngang mình
Trở xuống nghìn tay, ôm đất nước!

Tổ quốc tôi như một con tàu,
Mũi thuyền ta đó - mũi Cà Mau.

(Trích Mũi Cà Mau - Xuân Diệu, 10-1960, nguồn: thivien.net)

Thực hiện các yêu cầu:

- Câu 1. Xác định các phương thức biểu đạt được sử dụng trong đoạn trích. (0,5 điểm) *biểu cảm, miêu tả.*
- Câu 2. Đoạn trích trên được viết theo thể thơ nào? (0,5 điểm) *7 chữ.*
- Câu 3. Theo đoạn trích, cây được hiện lên với những đặc điểm nào? (0,5 điểm) *Thượng*
- Câu 4. Xác định và nêu hiệu quả của phép tu từ được sử dụng trong hai dòng thơ sau: (0,75 điểm)
- Tổ quốc tôi như một con tàu, (so sánh):*
Mũi thuyền ta đó - mũi Cà Mau.
- Câu 5. Anh/Chị có đồng tình với tác giả khi cho rằng “Mũi Cà Mau: mầm đất tươi non”? Vì sao? (0,75 điểm)

Tình yêu quê hương đất nước.
Câu 6. Thông điệp nào của đoạn trích có ý nghĩa nhất đối với anh/chị? Vì sao? (1,0 điểm)

II. LÀM VĂN (6,0 điểm)

Câu 1. (2,0 điểm)

Từ nội dung đoạn trích ở phần Đọc hiểu, anh/chị hãy viết một đoạn văn (khoảng 200 chữ) trình bày suy nghĩ của mình về sự cần thiết phải gắn bó với quê hương xứ sở.

Câu 2. (4,0 điểm)

Tình yêu làng, yêu nước của nhân vật ông Hai trong truyện ngắn "Làng" của nhà văn Kim Lân (Ngữ văn 9, tập một, NXB Giáo dục, 2005)

...Hết...

- Thí sinh không được sử dụng tài liệu.

- Giám thị không giải thích gì thêm.

HƯỚNG DẪN GIẢI CHI TIẾT

I. ĐỌC HIỂU:

Câu 1:

Phương pháp: Căn cứ bài các phương thức biểu đạt đã học.

Cách giải:

Phương thức biểu đạt chính là: biểu cảm, miêu tả.

Câu 2:

Phương pháp: Căn cứ các thể thơ đã học.

Cách giải:

Thể thơ: 7 chữ.

Câu 3:

Phương pháp: Căn cứ bài đọc hiểu, tìm ý.

Cách giải:

Cây được hiện lên với các đặc điểm: thân cao vút, rễ ngang mình, trổ nghìn tay.

Câu 4:

Phương pháp: Căn cứ bài so sánh, phân tích.

Cách giải:

- + Biện pháp so sánh Tổ quốc với một con tàu thể hiện sự thống nhất, hoàn chỉnh và trọn vẹn của đất nước và các dân tộc. Bởi bản thân từ “Tổ quốc” bao chứa cả ý nghĩa của đất đai Việt Nam và con người Việt Nam.
- + Hình ảnh con tàu vừa mới mẻ vừa giàu ý nghĩa. Con tàu với mũi Cà Mau ẩn dụ cho quá trình tiến về phía trước, vươn mình ra biển lớn của dân tộc Việt Nam.
- + Đây là một sáng tạo nghệ thuật độc đáo của Xuân Diệu, thể hiện sự tinh tế cũng như niềm tự hào dân tộc.

Câu 5:

Phương pháp: Căn cứ bài đọc hiểu, phân tích.

Cách giải:

- Đồng ý với quan điểm của tác giả.
- Vì:
 - + Mũi Cà Mau là vùng đất ngày nay vẫn đang được bồi đắp => vùng đất mới.
 - + Không chỉ vậy, nơi đây còn có sự phong phú về thiên nhiên, cây cối, động vật.
 - + Vùng đất tràn đầy nhựa sống.

Câu 6:

Phương pháp: Căn cứ bài đọc hiểu, phân tích, tổng hợp.

Cách giải:

Gợi ý thông điệp: Cà Mau là vùng đất giàu có, tươi đẹp. Chúng ta cần phải biết khai thác và gìn giữ để vùng

đất này ngày càng phát triển.

L. LÂM VĂN:

Câu 1:

Phương pháp: Phân tích, giải thích, tổng hợp.

Cách giải:

1. Giới thiệu chung: Sự cần thiết phải gắn bó với quê hương xứ sở.

2. Bàn luận

- Giải thích: quê hương xứ sở là nơi con người sinh ra và lớn lên.
- Sự cần thiết phải gắn bó với quê hương xứ sở:
 - + Khi gắn bó với quê hương đất nước bản thân mỗi con người sẽ càng thêm yêu cội nguồn từ đó biết trân trọng và yêu thương đất nước mình.
 - + Gắn bó với quê hương đất nước tạo ra động lực để con người nỗ lực cống hiến, xây dựng đất nước. Trong quá trình cố gắng ấy, con người tích lũy được nhiều kiến thức để hoàn thiện bản thân hơn.
 - + Gắn bó với quê hương đất nước giúp con người cảm nhận được hạnh phúc đến từ những điều giản dị xung quanh mình. Từ đó thêm yêu cuộc sống, cuộc sống cũng vì thế mà trở nên có ý nghĩa hơn.
 - + ...
- Bàn luận, mở rộng:
 - + Phê phán những người có tư tưởng xa rời quê hương nguồn cội.
 - + Gắn bó với quê hương xứ sở nhưng vẫn luôn tiếp thu, học hỏi sự phát triển của nhân loại.

Câu 2:

Phương pháp: Phân tích, tổng hợp.

Cách giải:

1. Mở bài:

– Giới thiệu tác giả Kim Lân và truyện ngắn Làng: Truyện ngắn “Làng” của Kim Lân đã ca ngợi về tinh thần cách mạng và lòng yêu nước đó của người dân Việt Nam, cụ thể là nói về một người nông dân có tình cảm gắn bó với làng, với quê hương và đất nước sâu sắc.

2. Thân bài:

a. Khái quát về nhân vật ông Hai:

- Truyện kể về ông Hai, một người yêu làng và gắn bó với làng, lúc nào ông cũng khoe về làng của mình
- Ông cứ kể say sưa trong niềm nhớ thương về làng mà không cần biết người nghe có chú ý hay không.

b. Tình cảm của ông Hai đối với làng chợ Dầu:

– Ông tự hào về làng mình từ cơ sở vật chất cho tới cái sinh phần của tổng đốc làng ông, vinh dự vì làng có bề dày lịch sử. Sau cách mạng ông khoe về tinh thần cách mạng của làng ông, ngay cả cụ râu tóc bạc phơ cũng vác gậy đi tập, ông khoe những hố, ụ và hào.

c. Diễn biến tâm lý của nhân vật ông Hai khi nghe tin làng theo Tây:

- Khi ông nghe tin làng mình theo Tây, “cổ họng ông nghẹn ắng lại, da mặt tê rân rân”, ông lặng đi tưởng như không thở được
- Ông hỏi đi hỏi lại nhiều lần rồi lẳng lặng bỏ đi trong nỗi đau đớn và nhục nhã khi biết làng mình theo giặc
- Khi về nhà, ông nằm vật ra giường, đêm đó trằn trọc không ngủ được.
- + Ông nhìn đám trẻ ngây thơ mà bị mang tiếng Việt gian rồi khóc.
- + Ông điếm lại mọi người trong làng nhưng thấy ai cũng có tinh thần cả nên ông vẫn không tin lại có ai làm điều nhục nhã ấy.
- + Tâm trạng ông bị ám ảnh, day dứt và mặc cảm với thân phận là người của làng Việt gian bán nước.
- + Bên tai ông đầy rẫy tiếng chửi bới Việt gian, ông chẳng làm được gì, chưa thể đối mặt với điều đó, ông chỉ biết cúi gằm mặt mà đi
- + Khi mẹ chủ nhà muốn đuổi gia đình ông đi bởi ông là người làng Chợ Dầu, ông thoáng nghĩ về lại làng nhưng ông đã gạt phăng đi, ông dứt khoát “Làng thì yêu thật nhưng làng theo Tây mất rồi thì phải thù”

d. Niềm sung sướng và vui mừng khi biết làng không phải Việt gian:

- Ông đi từ đầu làng tới cuối làng để khoe tin làng mình không theo giặc, ông tìm gặp ông Thứ để thanh minh về làng mình, khoe cả việc nhà ông bị đốt cháy một cách sung sướng, hả hê, bởi đó là minh chứng rõ nhất cho việc làng ông không phải Việt gian bán nước.

3. Kết bài:

- Khẳng định giá trị nghệ thuật và nội dung của truyện ngắn: tác giả đã cho người đọc hình dung được một thời kì chống Pháp sôi nổi của nhân dân, tinh thần trung kiên với Cách mạng và một lòng theo Bác, kháng chiến đến cùng
- Qua diễn biến tâm trạng của ông Hai ta thấy được tình yêu làng sâu sắc và tình yêu nước thiết tha gắn với tinh thần kháng chiến của ông.